

Historia muzeum H. Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej

W roku 1965, kiedy zbliżała się 120. rocznica urodzin pisarza i 50. rocznica jego śmierci, społeczeństwo Ziemi Łukowskiej postanowiło uczcić pisarza otwarciem muzeum.

Na jego siedzibę przeznaczono dawną oficynę dworską, miejsce urodzenia pisarza. Dworek został odremontowany od podstaw, z dawnej oficyny pozostały tylko fundamenty, kominy i wewnętrzne ściany. Muzeum powołane zostało na mocy Uchwały Nr 306 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie z dnia 14 grudnia 1965 roku. Pod względem organizacyjnym stanowiło oddział Muzeum Regionalnego w Łukowie.

Uroczyste otwarcie Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej miało miejsce 2 października 1966r. Celem muzeum było gromadzenie, przechowywanie, naukowe opracowanie i udostępnienie muzealiów, wydawnictw i materiałów związanych z twórczością i życiem Henryka Sienkiewicza. W dniu poprzedzającym otwarcie muzeum odbyła się w Łukowie sesja naukowa zorganizowana przez Komitet Obchodów 120. rocznicy urodzin i 50. rocznicy śmierci Henryka Sienkiewicza. Wśród gości byli obecni: synowa pisarza – Zuzanna Sienkiewicz, wnuczki Maria Sienkiewicz i Maria Kornitowicz, Julian Krzyżanowski oraz literaci, przedstawiciele świata nauki i kultury.

W wyniku reformy administracyjnej z roku 1973 r., środki budżetowe na działalność placówki muzealnej zostały skierowane do Urzędu Gminy w Krzywdzie, a merytorycznie podlegało Muzeum Okręgowemu w Lublinie. Natomiast z chwilą utworzenia woj. siedleckiego (w czerwcu 1975 r.) Muzeum podporządkowano Muzeum Okręgowemu w Siedlcach. Od 1999 roku muzeum podlega pod Starostwo Powiatowe w Łukowie.

Po sześciu latach działalności zapadła decyzja o zamknięciu muzeum w celu przeprowadzenia generalnego remontu. Ponowne otwarcie muzeum nastąpiło w lutym 1975 roku. W uroczystościach brała udział rodzina pisarza.

W niedalekiej Okrzei znajduje się kopiec Henryka Sienkiewicza, który w latach 1932–1938 usypali mieszkańcy tej ziemi oraz wielu ludzi z całej Polski i z zagranicy, zwożono tu i przesypanyo ziemię nawet z Ameryki i wielu miejsc związanych z pisarzem. W 1980 r., z inicjatywy muzeum, na kopcu ustawiono popiersie Sienkiewicza, odstoniła go Zuzanna Sienkiewicz, synowa pisarza.

Początkowo muzeum posiadało niewiele pamiątek związanych z Noblistą, jednak stopniowo zaczęły napływać pamiątki od entuzjastów Sienkiewicza, wzbogacając w ten sposób skromne zbiory muzeum. Muzeum stale gromadzi wszelkiego rodzaju pamiątki, ze szczególnym uwzględnieniem związków pisarza z rodzinnymi stronami. Ekspozyty obrazują dorobek literacki pisarza, jego związki z Podlasiem, pobyt w Ameryce i działalność patriotyczną. Ukazane są liczne dokumenty związane z pisarzem i jego rodziną, a także dotyczące sypania kopca Sienkiewicza w Okrzei, fotografie, wydania dzieł pisarza, dzieła sztuki związane z jego twórczością. Rekwizyty zekranizowanych powieści Noblisty, zabytkowe meble oraz przedmioty należące do pisarza i jego rodziny stanowią atrakcję dla turystów. W parku otaczającym dworek znajdują się rzeźby ludowe inspirowane twórczością pisarza, m.in.: Zagłoba, Oleńka, Janko Muzykant.

Wśród zgromadzonych zbiorów na uwagę zasługują: portret Henryka Sienkiewicza w ołówku Marii Eysmondowej, popiersie pisarza wykonane przez Marcina Rożka, obraz „Janko Muzykant” pędzla Franciszka Kostrzewskiego, rysunki Ireny Kuczborskiej do „Quo vadis”, kolekcja medali o tematyce sienkiewiczowskiej, obrazy poplenerowe K. Zielińskiego, S. Kuligowskiego, A. Piotrkiewicza, grafiki K. Szwainowskiego, kolekcja prawie 200 ekslibrisów o tematyce sienkiewiczowskiej, bogaty księgozbiór i dokumentacja archiwalna okresu międzywojennego związana z sypaniem kopca w Okrzei.

Muzeum w Woli Okrzejskiej prowadzi szeroką działalność na rzecz upowszechniania twórczości, miejsca urodzenia i stron rodzinnych pisarza. Było i jest organizatorem sesji naukowych, konferencji, zlotów, konkursów. Pracownicy muzeum dużą uwagę przywiązują do współpracy ze szkołami, w szczególności noszącymi imię Henryka Sienkiewicza. W 1993 roku Muzeum w Woli Okrzejskiej zapoczątkowało Ogólnopolskie Złoty Szkół Sienkiewiczowskich, które są formą żywej współpracy pomiędzy muzeum a szkołą. Od początku swojej działalności muzeum było organizatorem pieszych rajdów Sienkiewiczowskich na trasie Łuków – Wola Okrzejska, rodzinne strony Noblisty są również celem wielu rajdów rowerowych. Ogromną popularnością cieszą się letnie koncerty, podczas których uczestnicy wygrywają utwory na fortepianie marki Erard, wykonanym w Paryżu w 1840 roku, a należącym do matki pisarza Stefanii Cieciszowskiej.

Henryk Sienkiewicz

Henryk Sienkiewicz był jednym z najpopularniejszych pisarzy polskich przełomu XIX i XX wieku. Urodził się dnia 5 maja 1846 roku we wsi Wola Okrzejska w rodzinie szlacheckiej, pieczętującej się herbem Oszyk, po mieczu wywodzącej się z Tatarów litewskich. Wspominał, że duży wpływ na to kim był miał fakt znalezienia kufra z książkami na strychu u babki w Woli Okrzejskiej, nigdy nie zapomniał także swego dzieciństwa, w swoich utworach niejednokrotnie akcje umiejscawiał na Ziemi Łukowskiej.

Był nowelistą, powieściopisarzem i publicystą. Jego utwory zyskały szerokie uznanie, zostały przetłumaczone na wiele języków, były ekranizowane, wystawiane na scenach teatrów. Do najbardziej znanych powieści pisarza należą: Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski oraz Rodzina Połanieckich, Quo vadis, Krzyżacy, powieści dla dzieci W pustyni i w puszczy. Wśród noweli wymienić należy m.in.: Szkice węglem, Janko Muzykant, Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela, Bartek Zwycięzca oraz nowele amerykańskie: Za chlebem, Latarnik, Sachem.

W roku 1900 przy zaangażowaniu całego społeczeństwa obchodził jubileusz 25-lecia pracy twórczej i otrzymał od narodu majątek ziemski w Oblęgorku, gdzie utworzył ochronkę dla dzieci. W tym samym roku Uniwersytet Jagielloński przyznał mu tytuł doktora honoris causa. Sienkiewicz wiele podróżował, angażował się w sprawy społeczne, był kawalerem francuskiej Legii Honorowej i członkiem zagranicznym Serbskiej Akademii Nauk i Umiejętności.

W 1905 roku otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury za całokształt twórczości. W przemówieniu wygłoszonym z tej okazji mówił, że: „zaszczyt ten jest szczególnie cenny dla syna Polski. Głoszono ją umartą, a oto jeden z tysięcznych dowodów, że żyje”, dodał też: „Głoszono ją podbitą, a oto nowy dowód, że umie zwyciężyć”.

Zmarł w Vevey 15 listopada 1916, gdzie go pochowano. W 1924 roku prochy pisarza uroczystie sprowadzono do Polski. Trumnę w sarkofagu złożono w Warszawie w podziemiach katedry św. Jana tuż obok prezydenta Gabriela Narutowicza.